

Педагогічна акмеологія

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Третій (освітньо-науковий)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>053 Психологія</i>
Освітньо-наукова програма	<i>Психологія</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>Очна (денна) / дистанційна</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1курс, весняний семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>2 кред. ЕКТС / 60 годин</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік, модульна контрольна робота</i>
Розклад занять	<i>Лекції Семінарські заняття rozklad.kpi.ua</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Предметом навчальної дисципліни «Педагогічна акмеологія» виступають закономірності і шляхи гранично можливого розкриття людиною власних когнітивних, регулятивних, емоційно-вольових ресурсів і досягнення найбільш оптимальних результатів позитивного прогресивного розвитку особистості як суб'єкта, індивіда і індивідуальності.

Метою навчальної дисципліни є формування у аспірантів здатності використовувати сучасні шляхи актуалізації професійно-особистісного потенціалу, а також озброєння їх знаннями й технологіями, що забезпечують можливість успішної самореалізації в різних сферах діяльності, зокрема у педагогічній.

Відповідно до вимог освітньо-наукової програми метою дисципліни є формування у аспірантів:

Загальних компетентностей:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1);
- здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 3);
- здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності (ЗК 4);
- здатність дотримуватись морально-етичних правил поведінки, етики досліджень, характерних для учасників академічного середовища (ЗК 5).

Фахових компетентностей:

- здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті (ФК 4);

- здатність оцінювати рівень власної фахової компетентності, саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, підвищувати професійну кваліфікацію, бути професійно мобільним (ФК 5);
- здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності (ФК 6);
- здатність до інноваційного переосмислення і застосування методів інших галузей знань для реалізації завдань міждисциплінарних психологічних досліджень (ФК 8);
- здатність забезпечувати безперервний саморозвиток і самовдосконалення, відповідальність за розвиток інших (ФК 11);
- здатність слідувати етичним і правовим нормам у професійній діяльності (ФК 12);
- здатність використовувати адекватні методи ефективної взаємодії зі представниками різних груп (соціальних, культурних і професійних (ФК 13);
- здатність здійснювати професійну та особистісну самоосвіту, проектування подальшого освітнього маршруту і професійної кар'єри, участь в дослідно-експериментальній роботі (ФК19);

Програмні результати навчання:

- мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології (ПРН 1);
  - розуміти загальні принципи та методи психології, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері психології та у викладацькій практиці (ПРН 2);
  - критично і системно оцінювати результати власної науково-дослідної роботи і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, визначати перспективи подальших наукових розвідок (ПРН 6);
  - розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти у сфері психології, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми психології з урахуванням соціальних, економічних, етичних і правових аспектів (ПРН 7);
  - визначати свої професійні можливості та завдання підвищення професійної кваліфікації й професійної мобільності (ПРН 8);
  - вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми психології державною та іноземною мовами, готувати результати досліджень у вигляді наукових публікацій (ПРН 9);
  - організовувати і здійснювати освітній процес у сфері психології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін (ПРН 10);
  - дотримуватися правил академічної доброчесності (ПРН 12);
  - розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість (ПРН 15);
  - організувати та керувати пізнавальною діяльністю студентів, формувати у студентів критичне мислення та уміння здійснювати діяльність за всіма її складовими (ПРН 19).
- Комунікація з викладачем можлива та заохочуватиметься на навчальних заняттях, а також у межах двох годин консультацій з викладачем, які проводяться за графіком, доступним на сайті кафедри психології і педагогіки. До того ж для більш ефективної комунікації з метою розуміння

структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта месенджер Telegram

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення дисципліни аспіранту бажано мати навички використання текстового редактора на комп'ютері, навички роботи з електронними базами даних наукових інститутів та бібліотек.

Дисципліна вивчається після опанування дисциплін «Філософські засади наукової діяльності Частина 1. Науковий світогляд та етична культура науковця», «Філософські засади наукової діяльності Частина 2. Філософська гносеологія і епістемологія», «Іноземна мова для наукової діяльності. Частина 1. Наукові дослідження», «Іноземна мова для наукової діяльності. Частина 2. Наукова комунікація», «Теоретичні і методологічні проблеми психології», , що входять до циклу обов'язкових (нормативних) дисциплін ОП.

3. Зміст навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	Всього	у тому числі		
		Лекції	Практичні (семінарські)	СР
1	2	3	4	5
Тема 1. Вступ до вивчення педагогічної акмеології	6	2	-	4
Тема 2. Дидактичні основи процесу навчання	5	-	2	3
Тема 3. Базові властивості суб'єкта педагогічної діяльності	8	-	-	8
Тема 4. Педагогічна техніка педагога-професіонала	8	-	-	8
Тема 5. Засоби зовнішньої презентації педагога	8	-	-	8
Тема 6. Педагогічна взаємодія, її сутність і особливості.	6	2	-	4
Тема 7. Вербальна і невербальна комунікація педагога на акмеологічному рівні	8	-	-	8
Тема 8. Розвиток педагогічного такту як професійно-важливої якості	5	-	2	3
Тема 9. Акмеологічний інваріант професіоналізму педагога	6	2	-	4
Всього годин	60	6	4	50

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.1 Базова література

1. Березюк О. С. Системний підхід до формування полікультурної компетентності майбутніх фахівців у сучасному освітньому просторі. Професійна педагогічна освіта: системні дослідження: монографія/ за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. 565 с.

2. Горovenko O.A. Формування особистісно-професійного іміджу вчителя засобами самопрезентації. Х.: «Основа», 2013. 112 с.
3. Гузій Н. В. Категоріальна сутність і змістові параметри високоякісної праці педагога у сучасному понятійному просторі. Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм у системі підготовки освітянських кадрів: здобутки, пошуки, перспективи : монографія / керівн. авт. кол. Н. В. Гузій. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. С. 109-155.
4. Дубасенюк О. А. Акмеологічний підхід як стратегічний орієнтир особистісно-орієнтованої педагогічної освіти. Проблеми освіти: зб. наук. праць. Вип. 84. Житомир; Київ, 2015. С. 25–30.
5. Зайченко І., Теслюк В., Каленський А. Основи педагогічної майстерності. К., 2018. 484 с.
6. Ковалінська І. В. Невербальна комунікація. К. : Вид-во «Освіта України», 2014. 289 с. Режим доступу: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/4631/1/I_Kovalynska_NC_GI.pdf
7. Ковальчук Л.О. Основи педагогічної майстерності: навч. посібник і методичні матеріали. Львів: Видав. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 608 с.
8. Національна рамка кваліфікацій. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/natsionalna-ramkakvalifikatsiy>
9. Отич О. М. Основи педагогічної майстерності викладача професійної школи: підручник. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 208 с. Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/26548/1/2652_OTICH_KIEB-2.pdf
10. Педагогіка вищої школи: підручник / В.П. Головенкін; Міністерство освіти і науки України, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. Режим доступу: https://opac.kpi.ua/F/N5C8NSEHNAPG4AC7IUYSU2NEI5TAH3GV7CK72F4TT6YA2T8PH2-08156?func=findacc&acc_sequence=005454291
11. Педагогічна акмеологія: комплекс навчально-методичного забезпечення аспірантів всіх спеціальностей, очної (денної/вечірньої) форми навчання. Укл.: Ложкін Г.В., Воляннюк Н.Ю. К.: КПІ імені Ігоря Сікорського, 2016. 47 с. <http://psy.kpi.ua/wp-content/uploads/2017/02/%D0%9F%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0-%D0%B0%D0%BA%D0%BC%D0%B5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F.pdf>
12. Порядок створення та затвердження робочих програм (силабусів) навчальних дисциплін (освітніх компонентів) в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Режим доступу: <https://osvita.kpi.ua/node/174>

4.2. Допоміжна література:

1. Кулішов В.С. Дидактика вищої школи: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 142 с. Режим доступу: https://lib.iitta.gov.ua/731992/1/%D0%94%D0%B8%D0%B4%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%92%D0%A8_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA.pdf
2. Невербальні засоби комунікації як запорука успіху оратора (тези магістрантів слов'янського відділення Інституту філології) / за ред. В. В. Герман та Н. Соларьової. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2014. 48 с. Режим доступу: http://library.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/04/Neverbalny_zasobi_komunikacii.pdf
3. Олійник В. В. Концептуальні підходи до розвитку наукових і науково-педагогічних кадрів. Інноваційність у науці і освіті. Київ : Богданова А. М., 2013. С. 133-140.
4. Основи педагогічної майстерності: практикум / Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. Вінниця: «Твори», 2019. 240 с.
5. Пихтіна Н. П. Основи педагогічної техніки: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 316 с.
6. Столяренко О.В. Моделювання педагогічної діяльності у підготовці фахівця: навч.-метод. посіб. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. 148 с.
7. Харченко Т. Г. Гуманізація сучасної педагогічної освіти у Франції: теорія і практика : монографія. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 560 с.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (завдання на СР)
1.	<p>Тема 1. Вступ до вивчення педагогічної акмеології</p> <p>Предмет курсу «Педагогічна акмеологія», його зміст, мета та завдання. Структура курсу та його основні категорії. Характеристика методів наукового дослідження педагогічної акмеології: теоретичних та емпіричних. Наукова орієнтація акмеології та методи: аналіз, синтез, порівняння, класифікація, абстрагування, конкретизація, моделювання. Емпіричні методи: педагогічне спостереження, опитування, експертна оцінка, тестування. Педагогічний експеримент (констатувальний та формувальний).</p> <p>Завдання на СР:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте предмет курсу «Педагогічна акмеологія», її мету та завдання. 2. Розкрийте основні категорії педагогічної акмеології. 3. Проаналізуйте теоретичні та практичні методи дослідження педагогічної акмеології.
2.	<p>Тема 6. Педагогічна взаємодія, її сутність і особливості</p> <p>Цілі педагогічної взаємодії. Функції педагогічної взаємодії (соціально-перцептивна, комунікативно-поведінкова, емоційна). Стилі педагогічної взаємодії (авторитарний, демократичний, ліберальний). Умови ефективності самореалізації. Вищі стадії розвитку: продуктивність, ефективність, креативність.</p> <p>Завдання на СР:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте цілі педагогічної взаємодії. 2. Розкрийте особливості педагогічної взаємодії. 2. Охарактеризуйте стилі педагогічної взаємодії.
3.	<p>Тема 9. Акмеологічний інваріант професіоналізму педагога</p> <p>Усвідомлення своєї особистої цінності як професіонала. Професійна педагогічна школа як умова розвитку майстра, спеціаліста. Базові умови прояву майстерності: цінності, емоційна стійкість, впевненість, креативність. Виражені інтегративні характеристики регуляції діяльності.</p> <p>Завдання на СР:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте сутність акмеологічного інваріанту професіоналізму педагога. 2. Охарактеризуйте професійну педагогічну школу як умову розвитку майстра, спеціаліста. 3. Визначте прояви педагогічної майстерності.

Семінарські (практичні) заняття

Основні завдання циклу семінарських (практичних) занять полягають у формуванні у аспірантів вмінь: обґрунтовувати правила застосування принципів дидактики при проведенні різних видів навчальних занять; обирати стратегію спілкування; організовувати та аналізувати свою педагогічну діяльність; застосовувати методи науково-педагогічного дослідження; розрізняти і критично аналізувати основні педагогічні технології; управляти власним станом і поведінкою, доцільно використовуючи невербальні засоби у спілкуванні; аналізувати, вирішувати педагогічні ситуації та педагогічні задачі стратегічного характеру; визначати стилі педагогічного співтовариства, вирішувати проблеми педагогічної взаємодії; працювати з педагогічною літературою, готувати виступи, формулювати та відстоювати свою позицію, брати активну участь у дискусії.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (перелік дидактичного забезпечення, питання для поточного контролю та завдання на СР)
1.	<p>Тема 2. Дидактичні основи процесу навчання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та взаємозв'язок основних понять теорії навчання: знання, навички, уміння, компетентність і компетентності, педагогічний процес, дидактична система, зміст освіти і навчання. 2. Принципи навчання та їх змістова характеристика: науковості, наочності, зв'язок теорії із практикою, систематичності та послідовності, міцності засвоєння знань, свідомості та активності, доступності. 3. Методи навчання та їх характеристика. Види навчання. Стилi навчання. 4. Форми організації процесу навчання. <p>Завдання на СР:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розкрийте зміст принципів навчання. 2. Розкрийте сутність основних методів навчання. 3. Назвіть види навчання. 4. Опишіть стилі навчання. 5. Проаналізуйте технології навчання. 6. Розкрийте форми організації процесу навчання.
2.	<p>Тема 8. Розвиток педагогічного такту як професійно-важливої якості</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «педагогічний такт». 2. Складові педагогічного такту. 3. Такт як форма поведінки. 4. Педагогічний такт як міра. 5. Естетичний аспект такту. 6. Особливості вибору педагогічного такту. 7. Вибір тактики. 8. Специфіка педагогічного такту. 9. Вимоги педагогічної моралі. <p>Завдання на СР:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наведіть приклади педагогічного такту. 2. Обґрунтуйте, від чого залежить вибір педагогічного такту. 3. Наведіть визначення поняття «педагогічна мораль».

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

Вивчення дисципліни «Педагогічна акмеологія» проводиться згідно існуючої методики організації навчального процесу у закладах вищої освіти, що передбачає питому вагу самостійної роботи аспірантів.

Самостійна робота полягає у підготовці до лекцій, семінарських (практичних) занять, опрацюванні завдань, отриманих на аудиторних заняттях, підготовці до модульної контрольної роботи та заліку.

Аспіранти самостійно опрацьовують питання:

Тема 3. Базові властивості суб'єкта педагогічної діяльності

Гуманістична спрямованість, професійна компетентність, педагогічна техніка, педагогічний такт, педагогічна творчість (креативність), мовна культура. Рівні педагогічної зрілості: елементарний рівень, базовий рівень, досконалий рівень, творчий.

Тема 4. Педагогічна техніка педагога-професіонала

Поняття педагогічної техніки та його зміст. Різновиди педагогічної техніки: зовнішня та внутрішня. Внутрішня техніка: концентрація розумових і фізичних сил педагога на досягненні дидактичної та виховної мети; зняття зайвого напруження; розподіл уваги (велике, середнє, мале коло); спостереження за готовністю суб'єктів учіння до роботи, їхньою реакцією на виклад навчального матеріалу, активністю, створення творчої ділової атмосфери в аудиторії, збереження

впевненості, самовладання за будь-яких умов. Зовнішня техніка викладача та її характеристика. Вербальні засоби – стилістичні (риторичні), фігури, звертання, риторичні запитання, заохочувальні висловлювання, діалогізація мовлення, різноманітне використання інтонаційно-просодичних засобів, створення ефективної вербальної комунікації.

Тема 5. Засоби зовнішньої презентації педагога

Фізіологічні засоби зовнішньої естетичної виразності педагога (колір шкіри, очей, волосся, зріст, статура, постава, хода). Функціональні засоби зовнішньої виразності (візуальний контакт, міміка, жести, пантоміміка, дистанція). Соціальні засоби зовнішньої естетичної виразності (одяг, взяття, зачіска, прикраси, аксесуари, макіяж).

Тема 7. Вербальна та невербальна комунікація педагога на акмеологічному рівні

Поняття про засоби комунікації педагога. Класифікація невербальних засобів комунікації педагога. Пластична техніка (пантоміміка) особистості педагога (емоційне забарвлення пластики, пози). Мімічна техніка (вираз обличчя, контакт очей). Мова жестів. Поняття про мову, мовлення. Різновиди та функції мовлення педагога. Техніка мовлення педагога. Слухання (рівні, стилі, бар'єри, принципи). Дикція як чіткість вимови. Професійні особливості голосу педагога.

7. Політика та контроль

Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідуваність і виконання завдань

Відвідування лекційних занять не оцінюється, але є бажаним, оскільки навчальний матеріал викладається в доступній формі та є можливість обговорення дискусійних питань та уточнення незрозумілих моментів. Аспіранту складно буде належно підготуватись до практичного заняття, виконати практичне завдання, якщо він буде пропускати лекції. Однак, відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно.

Активна участь аспірантів на семінарських (практичних) заняттях є обов'язковою. Рейтинг аспіранта значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на семінарських заняттях. Кожне пропущене семінарське заняття (незалежно від причин пропуску) знижує підсумковий рейтинг з дисципліни. У разі пропуску семінарського заняття аспірантом обов'язково повинні бути вивчені теми, а також виконані всі завдання. Контроль знань (розуміння) аспірантом пропущених тем (виконання завдань) відбуватиметься під час спілкування з викладачем за графіком консультацій, з яким можна ознайомитися сайті кафедри психології і педагогіки.

За присутність на семінарських заняттях бали не ставляться. На семінарському занятті аспірант може використовувати підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття (або передбачених завданням), однак висловлювати позицію, читаючи з аркуша паперу чи гаджетів не варто. Відповідати на питання викладача, читаючи з екрану смартфона, ноутбуку чи з підручника не варто також. Це характеризує рівень підготовки аспіранта не з кращого боку.

Форми роботи

Лекції, семінарські заняття. Тематика лекцій висвітлена у робочій програмі (силабусі) дисципліни. Вітаються питання від аспірантів до викладача під час лекції. Допускається і вітається діалог між аспірантом і викладачем на лекції. На семінарських заняттях аспіранти фокусують свою увагу на аналізі педагогічних, психологічних явищ та оволодівають активними прийомами управління дискусією.

Політика університету

Академічна доброчесність

Основні види академічної відповідальності встановлені Законом України «Про освіту». Згідно із частиною 6 статті 42 до основних видів академічної відповідальності здобувачів освіти належать: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне

проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати за навчання.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності містять такі регламентуючі документи КПІ ім. Ігоря Сікорського, оприлюднені на сайті Університету: Кодекс честі КПІ ім. Ігоря Сікорського <https://kpi.ua/files/honorcode.pdf>, Положення про систему запобігання академічному плагіату <https://rb.gy/agihij>, а також нормативно-правові документи, офіційні рекомендації, накази та розпорядження, соціологічні дослідження КПІ ім. Ігоря Сікорського, методичні матеріали, освітні курси <https://kpi.ua/academic-integrity>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>, а також у Положенні про комісію з питань етики та академічної чесності НТУУ «КПІ» https://data.kpi.ua/sites/default/files/files/2015_1-140a1.pdf

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: опитування за темою заняття, виконання завдань, модульна контрольна робота.

Календарний контроль: проводиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: залік.

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг аспіранта з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

- 1) робота на семінарських (практичних) заняттях (відповіді, вирішення завдань і доповнення відповідей інших аспірантів у процесі дискусії);
- 2) складання модульної контрольної роботи.

1. Робота на семінарських (практичних) заняттях:

Максимальна кількість балів складає 40 (максимальна кількість балів на 1 занятті – 20):

активна участь у проведенні заняття; надання повної і аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших аспірантів у процесі дискусії	16-20
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	11-15
участь у проведенні заняття; надання частково правильних відповідей або правильне вирішення завдань з неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	6-10
надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування	1-5
відсутність відповіді	0

Аспірант отримує найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь у проведених семінарських (практичних) заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях спричиняють зниження рейтингу аспіранта.

Викладач оцінює роботу аспіранта на кожному семінарському занятті і виставляє оцінки в кампусі, в рубриці «Поточний контроль» після проведення семінарського заняття.

2. Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота складається з 60 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни. МКР проводиться за допомогою гугл-тестів на останній (передостанній) лекції. Доступ до МКР надається аспірантам лише під час лекції. Перескладати МКР не можна.

Максимальна кількість балів складає 60 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

Тестове завдання виконане правильно (кожне з 60)	1
Тестове завдання виконане не правильно (кожне з 60)	0

Умови допуску до семестрового контролю:

Аспіранти, які не виконали всіх передбачених силябусом дисципліни завдань не допускаються до заліку.

Семестровий контроль:

Аспіранти, які набрали протягом семестру **60 і більше балів** мають можливості:

а) отримати залікову оцінку (залік) відповідно до набраного рейтингу (рейтингові бали переводяться до оцінки згідно із таблицею та заносяться до відомості семестрового контролю);

б) виконати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки (при цьому попередній рейтинг аспіранта з дисципліни скасовується і він отримує оцінку тільки за результатами залікової контрольної роботи).

Залікова контрольна робота (ЗКР) складається із 100 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни. ЗКР проводиться за допомогою гугл-тестів, доступ до ЗКР надається аспірантам лише під час проведення заліку.

тестове завдання виконане правильно (кожне з 100)	1
тестове завдання виконане неправильно (кожне з 100)	0

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації студентам

Вивчення дисципліни «Педагогічна акмеологія» проводиться згідно існуючої методики організації навчального процесу у закладах вищої освіти, що передбачає питому вагу самостійної роботи аспірантів. За кожною темою наводяться посилання на список основної та допоміжної літератури, що не виключає можливості аспірантам самостійно, по узгодженню з викладачем, розширити цей список.

Лекції проводяться з використанням мультимедійних презентацій (за наявності умов в аудиторії). Працюючи на лекції аспіранту варто конспектувати основні поняття, ознаки, класифікації, визначення, алгоритми, про які розповідатиме викладач. Якщо аспірант буде уважно слухати, фіксувати відповідний матеріал, потім прочитає цей текст, застосує його при вирішенні завдання чи підготовці до практичного заняття. Якщо після цього аспірант презентує свою обґрунтовану позицію (думку), критично оцінить позиції (думки) інших, ставитиме питання викладачу та аспірантам – обсяг засвоєного ним навчального матеріалу та глибина його розуміння збільшуватиметься в рази.

Готуючись до семінарського заняття аспірант має обов'язково опрацювати лекційний матеріал певної теми, бажано ознайомитись з додатковими ресурсами в мережі. При виникненні питань, виявленні незрозумілих положень необхідно обов'язково обговорити їх з викладачем. На семінарському занятті навіть добре підготовлений аспірант не повинен залишатись пасивним спостерігачем, а активно включатись у обговорення питання. Якщо ж аспірант не ознайомився з навчальним матеріалом, йому варто уважніше слухати виступаючих, і завдяки отриманій інформації намагатись компенсувати недоліки підготовки до заняття. Не слід відмовлятися від відповіді на питання викладача. Навіть якщо аспіранту не знає відповіді, доцільно спробувати відповісти, висловити свою думку, виходячи з власних знань, досвіду, логіки запитання тощо. При цьому не треба боятися помилитися – одним з важливих завдань вивчення гуманітарних дисциплін є вироблення вміння логічно мислити і відповідно висловлювати власні думки. Однак, варто пам'ятати, що незнання матеріалу дисципліни є суттєвим недоліком роботи аспіранта і буде негативно впливати на його загальний рейтинг. Відповідальне ставлення до підготовки на кожне семінарське заняття дає змогу не лише правильно засвоїти навчальний матеріал, але й зекономити зусилля при проходженні семестрового контролю.

Позааудиторні заняття

Можлива участь аспірантів у неформальних гуртках, зокрема у відкритій групі PhD-інкубатор <https://www.facebook.com/groups/2735550373369832/>

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено професором кафедри психології та педагогіки Ложкіним Георгієм Володимировичем, завідувачкою кафедри, д. психол. н., професоркою кафедри психології та педагогіки Воляннюк Н.Ю., професором, д. психол. н.,

Ухвалено кафедрою психології та педагогіки (протокол № 10 від 10.05.2023 р.).

Погоджено методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 11 від 27.06.2023 р.).

Перелік питань до залікової контрольної роботи

1. Сутність та специфіка педагогічної акмеології.
2. Загальна характеристика методів наукового дослідження педагогічної акмеології.
3. Теоретичні методи : аналіз, синтез, порівняння, класифікація, абстрагування, конкретизація, моделювання.
4. Емпіричні методи: педагогічне спостереження, опитування, експертна оцінка, тестування.
5. Змістова характеристика психологічної системи професійної діяльності: мета діяльності, суб'єкт, об'єкт діяльності, засоби діяльності, результати діяльності.
6. Сутність та основні компоненти педагогічної майстерності.
7. Розкрийте сутність понять: «знання», «навички» та «уміння» і поясніть їх діалектичний зв'язок.
8. Дайте визначення понять: «навчальний процес», «зміст освіти» та «зміст навчання».
9. Розкрийте зміст понять: «методи навчання», «засоби навчання», «форми організації навчання».
10. Розкрийте сутність етапів дидактичного процесу.
11. Сформулюйте основний закон дидактики.
12. Розкрийте сутність основних принципів дидактики.
13. Обґрунтуйте завдання викладача та методи управління мотивацією студентів.
14. Обґрунтуйте переваги та недоліки лекції як форми організації навчання.
15. Розкрийте основні дидактичні вимоги до змісту і структури лекції.
16. Розкрийте принципи побудови проблемної лекції.
17. Розкрийте сутність основних методів активізації пізнавальної діяльності студентів на лекції.
18. Дайте визначення семінарського заняття та його основних типів.
19. Дайте визначення практичного та лабораторного заняття.
20. Дайте рекомендації щодо використання певних принципів дидактики при проведенні навчальних занять різних видів.
21. Розкрийте склад і призначення стандартів вищої освіти.
22. Розкрийте призначення та структуру стандарту вищої освіти та освітньої програми.
23. Розкрийте призначення та склад системи забезпечення якості освіти.
24. Зробіть аналіз основних факторів, що впливають на якість навчання.
25. Розкрийте основні вимоги до системи контролю якості навчання, обґрунтуйте шляхи їх забезпечення.
26. Розвиток викладача на сучасному етапі розвитку вищої школи.
27. Професійно особистісні характеристики викладача на вищому рівні педагогічної діяльності.
28. Природа педагогічної обдарованості.
29. Роль педагогічних здібностей у педагогічній майстерності.
30. Порівняльна характеристика стилів спілкування педагогів.
31. Сутність та особливості тривалої педагогічної взаємодії.
32. Шляхи підвищення педагогічної майстерності викладача.
33. Психологічний контакт у процесі педагогічної взаємодії.
34. Проблема ефективності педагогічного спілкування на різних рівнях професійного розвитку.
35. Психологічні особливості підвищення компетентності.
36. Особливості вибору стилю викладання залежно від характеру педагогічної діяльності.
37. Стиль взаємин та педагогічний такт, їх вплив на вибір і реалізацією стратегії взаємодії.
38. Поняття «імідж» та його структура.
39. Фізіологічні засоби зовнішньої естетичної виразності педагога.
40. Функціональні засоби зовнішньої виразності.

41. Соціальні засоби зовнішньої естетичної виразності.
42. Характеристика педагогічної культури особистості педагога.
43. Зовнішні (доступні спостереженню зі сторони) і внутрішні складові професійного педагогічного досвіду.
44. Організаційні етапи процесу акмеологічного узагальнення педагогічного досвіду.
45. Охарактеризуйте основні шляхи та методи вивчення та поширення передового педагогічного досвіду у навчальному закладі.
46. Психологічна готовність як визначальна умова професіоналізму педагога.
47. Професійна культура як елемент педагогічної майстерності.
48. Характеристика акмеологічних інваріантів професіоналізму викладача вищого навчального закладу.
49. Наукова ерудиція та ціннісно-сміслові орієнтації як компоненти педагогічної майстерності педагога.
50. Техніка емоційного контакту в нестандартних ситуаціях лекції.
51. Досвід авторитарної і гуманістичної педагогіки у розвитку професіоналізму.
52. Виконавська майстерність педагога на лекції.
53. Майстерність викладача в активізації пізнавальної діяльності студентів.
54. Майстерність комбінування репродуктивної і пошукової активності студентів на етапі актуалізації і перевірки знань.
55. Режисра початкового етапу лекції. Майстерність педагогічного запитання на лекції.
56. Техніка налаштування викладача на публічну творчу діяльність. Творча активність викладача на лекції.
57. Сучасна значущість професії викладача, її функції.
58. Феномен професійної деформації особистості педагога.
59. Шляхи подолання професійної деформації педагога.
60. Поняття «засоби комунікації педагога».
61. Загальна характеристика вербальних і невербальних засобів комунікації.
62. Класифікація невербальних засобів комунікації педагога.
63. Пластична техніка (пантоміміка) особистості педагога (емоційне забарвлення пластики, пози).
64. Мімічна техніка (вираз обличчя, контакт очей).
65. Мова жестів.
66. Різновиди та функції мовлення педагога.
67. Техніка мовлення педагога.
68. Слухання (рівні, стилі, бар'єри, принципи).
69. Дикція як чіткість вимови.
70. Професійні особливості голосу педагога.
71. Професійна педагогічна школа як умова розвитку майстра, спеціаліста.
72. Базові умови прояву майстерності: цінності, емоційна стійкість, впевненість, креативність.
73. Визначте базові властивості суб'єкта педагогічної діяльності.
74. Встановіть різницю між поняттями «педагогічна техніка» та «педагогічний такт».
75. Розкрийте рівні педагогічної зрілості.